

LA CREU DEL MONTSENY

Setmanari Catòlic-Regionalista

In cruce salutis

In cruce vita

Imit. Llib. II, Cap. XII vers. 2.

Preus de suscripció ESPANYA Y CATALUNYA FRANCESA

Un any (directament)	5 pessetas
Per corresponsal	6 »
Un semestre.	3 »
Extranger y Ultramar preus dobles.	

Número solt 10 céntims.

Centre de suscripció

Redacció y Administració: Imprenta Antoniana. Carrer de Gerona, 76, que es ahont deu dirigir-se tota correspondencia.

No 's tornan los originals

(Bussó á la entrada.)

SUMARI

Qui som y ahont aném, per *La Redacció*.—La Creu del Montseny, per *Mossen Jacinto Verdaguer*.—L' anada á l' ermita de la Cisa, per *En Francesch Ubach y Vinyeta*.—Montsenyencs, per *En J. Novellas de Molins*.—Corrigudes canigonenes, per *En Jules Delpont*.—Los dos cunills, per *En Ramón Surinach y Baell*.—A una, per *Na Dolors Riera Batlle*.—Oda á la Patria, per *En B. C. Aribau*.—La dona catalana, per *En Jaume Boloix*.—Costums antigues, per *Mossen Joan Segura*.—En un bateig, per *En Manel Rocamora*.—Cançó de la vida, per *Na Trinitat Aldrich*.—Primaveral, per *En Valeri Serra Boldú*.—Lo Campanar, per *En Joaquim Claramunt*.—Barcarola, per *Justi Pepra x.*—Pá de Sant Antoni.—Labor de Poeta, per *Mossen Miquel Costa y Llobera*.—Gazetilles.—Passatemps.

Qui som y ahont aném

No fa molt temps, que animats de bons desitjos y comptant ab la bona voluntat dels propietaris del excel·lent diari *La Voz de la Patria* d'aquesta ciutat, comensarem á donar curs als sentiments d'amor á la patria catalana y á trevallar poch ó molt pera sa resurrecció.

Al obrir en dit estimable periódich la secció catalana en forma de *Suplement*, xich y denarít, qu' ab prou feynas revestejava, alsant els ulls al Cel, bé preveyam qu' un dia exiriam á la llum y volariam enlayre fins que al desitj no arribessen las forsas.

¡Ay! no podiam creure que tant aviat se 'ns morís la mare! Mes, Deu Nostre Senyor, que cuyda dels aucellets y aguayta desde son trono á la terra y mira ab ulls compassius als pobres fills d'Eva, vegé també la nostra miseria y com perillava la vida nostra ab la de qui 'ns donava 'l sér.

Mans piadosos ens arrencaren de les grapes de la mort. Y avuy teniu aquí, estimats llegidors, á n' eix tendre infantó d' ulls blauets, perque mira al Cel; de febles manetes, perque encara ab prou feynes pot aguantar la ploma, de flachs peuetes, puig tot just fa lo primer pas sense *caminadors*.

Si us plau, doneuli acullida, que vos ho agrahirá de tot cor, vestiulo, perque es orfe y... tot anant á doctrina y á estudi vindrá setmanalment á donarvos lo *Deu vos guard* y á contarvos tantes coses que.... ja ho veureu y ho sentireu si teniu la caritat de donarli plascent entrada á la vostra llar.

Restaurar á Catalunya ab Jesucrist y per Jesucrist. Enllassar les dos Catalunyas espanyola y fran-

cesa ab els vincles de la propaganda de la mateixa fé y la mateixa llenga.

Cridar als germans de Valencia y Mallorca en esta germanor.

Afirmar la personalitat de Catalunya dintre l' unitat espanyola, excitant á les demés regions, inclús las Castellas, á restaurar sa vida propia, retornant á l' antiga unitat de la Fé.

Y esperar caminant, á que la Providencia divina, que vetlla sobre 'ls pobles y 'ls porta ahont li plau pera sos alts designis, nos mostri 'l camí cristiá de la nostra regeneració moral y social, pera que 's verifique aquell conegut adagi catalá, tant expressiu de la serietat en l' unitat: *Cadascú á casa seva y Deu en la de tots*.

¿Heu sentit alguna vegada, en les encontrades de Catalunya, la veu de la pastoreta que ab notes cadencioses canta llahors á la Mare de Deu y al Infant Jesús, ó be remembra les antigues hisanyes dels nostres avis, comptades per les llegendes heroiques; ó rella en amoroses estrofes cantant l' amor cristiá? Ah que mentres canta y aguayta al remat que trasca per çí y per llá, ab la filosa al costat, acosta sos dits á la boca y ab la ma dreta roda que rodará lo fus...

Cantant y filant volém portar á cap la nostra tasca.

Deu la beneheixi, que ab son Sant Nom l' hem comensada, volém portarla á cap y termenarla. Aixís sia.

Enviem atent saludo á tota la premsa en general; saludém coralment á la premsa regionalista de tota Espanya, principalment la escrita en nostra

llenga, y doném una forta encaixada als germans nostres *La Llum*, de Manresa, *La Croix*, de Perpinyà y *Mallorca Dominical*, de Palma.

LA REDACCIÓ.

Diada de Sant Joseph de 1899.

LA CREU DEL MONSENY

La primera montanya de Catalunya, que s'apareix al viatger que hi arriba per la mar de llevant, es la de Monseny, que verda, magestuosa y ab lo cap blanch, apar que 'l surti á escometre á mitx camí. Verda y magestuosa com ara sortiria, fa dos mil anys, al primer Apóstol que vingué de Palestina á predicar la fe, y aquest encés en amor de son Mestre, frissant per fer cristiana á nostra terra, desitjaria coronar son front ab la senyera de la Creu. ¿Quán y cóm se compliren sos desitx? ¿La que besavam fa algú anys en aquella cima era la primera?

Lo infatigable apóstol de Catalunya, mossen Claret, pujá desde Viladrau á benehirla, en lo bo y millor de son apostolat, avans de ser Arquebisbe de Cuba; mes, pregun'am nosaltres: ¿n' havia sigut ell mateix lo plantador? Aquell sacerdot admirable, aquell sant tan afavorit del cel com de la calúnnia en la terra, que visqué en un continuat martiri y morí en lo desterro, era ben digne de senyar á Catalunya, posant en son front, ab la senyal de la Creu, la bandera de la redempció. A mes d'axó, ha sigut lo primer, lo mes actiu y mes popular propagandista que ha tingut la llengua catalana en aquesta centuria. En los escons de totes les masies de la montanya encara 's besan les estampes y s' guardan y llegexen les fulles que á millers de millers escampava als quatre vents de la publicació. Un d'ells, que passa de llibret, es lo devocionari reimprés mes de cinquant vegades, ab lo títol de *Camí dret y segur per arribar al cel*. Donchs al escriure aqueix preuat llibre, al obrirnos aqueix camí, que tantes ànimes hi haurá portat, apar que volgués donarnos una guia cap allí dalt, posant en lo cim de la pujada aqueixa sagrada pedra miliaria, que be podríam anomenar los catalans la Creu del camí del cel.

Quan lo gran Balmes estava per morir, en la casa de Bojons de la ciutat de Vich, á primers de Joliol de 1848, contan que feu obrir de bat á bat lo ample balcó de sa cambra, que dona de cara al Monseny. ¿Era per cercar ab sos ulls d' alga aqueixa Creu plantada tan amunt per lo company de la seva ànima? ¿Era per contemplar en ella 'l símbol de la fe de nostres avis? ¿Era per abraçar-se com Jesucrist ab la Creu, arribant á la cima de son aspre y pedregós Calvari? L' esperit mes ample, seré y lluminós que Deu ha concedit á Espanya en nostres temps de tenebres y foscó, anava á emprendre 'l viatge de la eternitat, y la Creu monsenyenca era, tal volta, per ell la Creu del camí del cel.

Passá mitja centuria, y fentse vella y cayent á bossins aqueixa adorable Creu, feu plantarnhi una de

nova, feta de dos abets encreuats, á primers de Setembre de 1894, l' Exim. Sor. Morgades, Bisbe de Vich, l' insigne restaurador del monestir de Ripoll y fundador del museu diocesá que ha conquistat fama europea. Ell mateix pujá á benehirla y de genolls devant ella, implorá les benediccions del cel sobre nostra estimada Catalunya. Aquexes benediccions que espeperam de cor, son la fruyta natural y dolcíssima d' aqueix arbre benehit y benehidor, que plantat en lo mes alt y en lo bell mitx de nostre país, estén ses branques amoroses de llevant fins á ponent, y del nord fins á mitx día, convidántnos á tots.

La Creu no enganya als seus seguidors com lo mon. Lo mon es comparable á la pomera de Sodoma, que á la vora del Mar Mort, vos ensenya y ofereix unes pomes groges y vermelles, que fan venir la sed, y al posárvosles á la boca, vos trobau ab un terrós de cendra fastigosa. Jesucrist, l' enemich del mon, no ho fa pas axís: Ell vos mostra la Creu, instrument de son suplici y de sa mort, mes es per donarvos la vida; vos ensenya l' símbol de la pena, mes es per donarvos ab ell la escala de la felicitat temporal y eterna.

La Creu ho es tot per nosaltres; es lo bastó del aspre camí de la existencia; es l' àncora del viatge per l' amargosa mar de la vida; es la espasa del que lluyta per son Deu; es lo llibre de la veritat per mentres vivim en lo realme de la mentida; es lo consol dels qui patexen, l' alegria dels qui ploran, la fortaleza dels débils y la bandera del exercit dels elegits. Quan entram en lo temple per primera vegada lo dia de nostre bateig, la Creu surt á rébrens á la porta y 'ns acompanya á la piscina, d' ahon sortim fills de Jesucrist y hereus del cel; á cada sagrament que rebem ella 'ns abraça; se posa en nostres mans quan tot nos dexa; en la hora de la mort nos acompanya al cementiri; y tota sola com única vera amiga, se queda á vetllar sobre nostre sepulcre y á fernos companyia, fins que 'ns desperte y crida á Josafat la trompeta del Judici.

Com acompanya á cada un dels homens que 's hi arregera, guia y acompanya als pobles, á les rasses y nacionalitats, que 'a volen per guia y per escut; y, per cert, ni Catalunya ni Espanya se poden queixar del temps en que la Creu les guiava y acompanyava per tot y presidia ses empreses, fossen de guerra, fossen de pau. Ab ella y per ella, Catalunya fou gran y conquistadora, y l' aná á plantar en l' Almudayna de Mallorca y en l' Alcássar de Valencia. Ab ella y per ella Espanya axamplá lo mon per meitat, y una de les grans ciutats que fundá en lo Nou Mon fou batejada ab lo matex nom de Vera Cruz.

Ara que acabam de perdre lo poch que 'ns restava d' aquella rica herencia de Carles Quint, tenim mes necessitat de la Creu que á llavors. La Creu es la única amiga dels atribulats y la taula de salvació per los que naufragan. *Sursum corda*, donchs, amunt los cors y la vista; sobre 'ls turons de la marina, sobre la cordillera del Tibi-dabo, sobre totes nostres montanyes, mirau lo Monseny axecant ab ma gegantina la Creu de Jesucrist. Ella es l' arch de Sant Martí de la present tempesta, que passam tots y ab nosaltres nostra estimada Catalunya. Al mirarla en lo

cel, com la Creu de flames que hi vegé l' emperador Constantí, be podem dirli també á nostra mare: *Ab exa senyal vencerás.*

Deu nos la ha axecada ben alt, per que tots la pugam veure sense escusa: los del Ampurdá com los de Lleyda y Tortosa, los catalans de Fransa com los d' Espanya; los que ensá y enllá dels Pirineus, los que ensá y enllá del Ebro y de la mar de Barcelona parlam la matexa llengua. Es un predicador que se 'n es pujat á la trona mes alta del pahis, per fer sentir sa veu amorosa á tots los catalans y als que no ho son. Predica desde allí ab los brassos overts la virtut tan aponderada com poch seguida de la caritat; la fe, la esperansa y 'l sacrifici de sí matex: «An'euvos uns als altres, nos diu, y si voleu salvarvos vosaltres y regenerar vostra patria, seguiu los manaments y l' exemple d' Aquell que, per salvar lo mon, ha mort entre mos brassos.»

Axis nos parla la Creu desde sa alterosa peanya, la calma del Montseny. Bon punt de cita es aqueix y millor bandera, per podérnoshi trobar dessota to's los espants aymadors de nostra terra y totes les ànimes que estiman les coses de dalt.

JACINTO VERDAGUER, *Pre.*

L'anada á la Ermita de la Cisa

Quan riu lo Maig y l' aureneta vola
xisclant alegre de la ermita entorn;
quan flayran romanins y farigola
y desde 'l rost l' alosa anuncia 'l jorn.

Quan l' aire, pur com may, apar que siga
d' infantívols petons melós oreig,
y no hi ha herba sense flor ó espiga
y es de la font mes dols lo remoreig.

¡Quin bó que dona d' enfilat la serra
hont te la Verge son rioler palau,
talment com un balcó que, desde terra,
guayta enllá l' ona navegar la nau!

Balcó y fanal es al plegat, que avisa
lo port mes sossegat y deliciós,
que Deu vestí á la Verge de la Cisa
per manto, un tros de cel esplendorós.

Jo hi he muntat, y una impressió tant bella
no tinch recort haber sentida may,
la cova, la roureda, la capella,
tot es hermós: la terra, 'l mar, l' espay...

Com si 'l pit s' axamplás y en ell mes lliure
pugués móureshi 'l cor sens cap recel,
allí sab l' home lo que al mon es viure
y arriba á figurars los goigs del cel.

Passa 'l llindar del temple y devant l' arca
cau de genolls, murmura una oració
y en bell colloqui ab la divina Mare,
sén afalachs de celestial tendró!

D' aquell amor matern que no te mida
llegeix entorn miracles sense fi:
cada retaula es un reclam que crida,
—Veni los desvalguts, veniu á mi.—

Perxó 'l náufrach que ha vist al mar dragarse
la nau que s' estrellá contra 'l penyal,
aquell que abandonat senti escolarse
de la furia enemiga al cop fatal.

L' esclau llibert, el que al abim rodava,
aquell que del incendi en be surti...
tot hom, lo seu presén per dui acava,
al casal de la Verge que 'ls guarí.

Y no hi ha cor, del temple á la surtida,
que á son voltant no hu trove tot mes bell,
la veu dels rossinyols qu' es aixecida...
quins colors mes encesos lo clavell!...

Dels pins de Sant Matheu y la ginesta
de Montcabrer escampa 'l vent la olor;
la mar, qu' es gran! y al aixecar la testa,
qu' immens lo cel!... qu' hermosa la claror!...

Arreu corre festosa l' aucellada
ab la palla en lo vech, per gurní 'l niu
del rústech comparet en la teulada,
á quin redós en bell pletxerí viu.

Travessa l' oritso barca llaujera,
la vela estesa, 'l gallardet volant...
una boyreta d' or l' hi va propera,
que Deu sab quants sospirs l' empenyarán.

Feynera abella al romani agafada,
la escencia xucla ab que brescar la mel
y gronxa 'ls taronjers la marinada...
y sona lluny dels cabridets lo bel...

Brinda la font, qu' entre l' herbey murmura
blana catifa hont sojorná un instant,
tendres recors de pau y de ventura
del fons del pensament ressussitant.

Y si han muntat per sórt en romeria
las collas de marina ó del Vallés,
á viurer potsé... un any, en un sol dia,
d' aquet paradís al gemat rasés.

Sentint per comellars y fondalades
riure al jovent, los picarols dringar
y notes de cansóns ben rellades
per gayes veus, als ecos ressonar.

Veyent resar la Salve en la capella,
lo camparol festí en l' herbey parat
y 'l ball á l' era, hont fan gentil parella
la puntayreta ab lo patró colrat.

Ben cert que 'l front mes arrugat s' allisa
Com si un alé hi passés de joventut,
que á l' ombra de la ermita de la Cisa,
ànima y cos trovan tot temps salut.

F. UBACH Y VINYETA.

Montsenyenea

Sobre un mantell d'espigues y roselles,
perfums y fontanelles,
riells y ginebrons,
la montanya s'aixeca endormiscada
ab son turbant de boyra platejada
que frisa de petons.

La montanya contempla ab bonhomia
la palpitant poesia
que engendra vora seu, tota esplendor,
y son front dins la volta satinada
sent la dolça alenada
del esperit inmens del Creador.

La montanya festeja ab ses violes,
ab sos colrats pastors y porcayroles,
ab ses cascates y pradells clapats;
y 'ls estima, 'ls amoixa y 'ls gronxola,
que s'anyora de viure tota sola
en les belles y tristes soletats.

Y al concert de verdums y caderneres,
y á la eterna cansó de les rieres
que llican dolsament,
la montanya s'adorm, s'adorm ditxosa
coberta per la boyra vaporosa
que besa 'l sol ponent.

J. NOVELLAS DE MOLINS.

Corrigudes canigonenques

Al amic En Nyel.

Una escapada de dos dies que ferem per estes festes de la Mare de Deu d'Agost, va ser de correr cap als banys del Vernet, la estació estiuhenca del nostre Canigó.

Avans, los nostres avis, al posarse en camí, s'en portaven «tot lo que cal, y 'l sarró y 'l barral;» segurs nosaltres, de trovar are, al Vernet, bona taula, bon llit y bon capsal, prenim, tot primer, lo camí de ferro de Perpinyá á Prades. De tant en tant ohim á cantar; eran los joves *estudiants catalans*, que s'allegaven ab cançons rosselloneses.

Quatre cavalls nos tiran després, dins un carro de mida, fins al Vernet. Quillats, á falta d'altre plassa, sobre dels bagatges, poguerem admirar lo panorama magnífich que 's desenrotlla á tot lo llarch de la carretera, y respirar a plen pit, á manera d'*aperitiu*, l'ayre pur y sanítós d'eixes valls canigonenques. A la fonda, serviren com plat del Canigó, tranxes de isart, que tots trobárem de bon gust.

La nit, al cassino, y dins lo dia, al parch, sentirem música encantadora: orquesta y estudiantina alternavan alegrement. Lo só armoniós de les bandurries y de les guitarres, les rellades de les flautes, los repichs del pandero y de les cliquetes, barrejats ab les tonalitats de nostres cançons populars de *Montanyes*

Regalades y del *Pardal*, retrunyian dins nostre cor; l'omplian de perfums, semblants als que sallen de la ponsella espellida al bes de l'alenada primaverala, ó de la mata boscana nascuda á la vora d'un riuhet d'aygua gelada.

Al bon dematí, un repich general de castanyetas doná, á la fonda *Ibrahim Pacha*, lo senyal de la pujada á la *Font de les Esqueyres*. Era d'un plaher raríssim, caminar entre mitj de castanyers y de teills, creuhar las bombolles escumoses dels rechs, insertar, de quant en quant, alguna estreta palanca ó alguna roca que hagués pogut servir de séti á moltes persones. Al aixecar los ulls, ¡que petit, que humil n'hom se sentia, al peu d'eixes altures gegantesques, vehines del cel!

Com eram acompanyats del senyor Pepratx, varem veure, á Casteil, la caseta hont Mossen Jacinto Verlaguer s'havia estat una mesada, mentres escribia el poema de *Canigó*, y un vellet que li servia d'escolar. Nos mostraren, á l'iglesia de Casteil, la tovalla brodada en l'any 1018, per la comtesa Guisla, pera 'l monastir de Sant Martí de Canigó, y una altre delicada brodadura que porta la fetxa de 1641 ab l'escut del reyalme d'Aragó. Prop la paret es la tomba del comte Guifred, que aixecá l'oratori de Sant Martí, envers l'any 1007.

Es encantats d'eix passeig al mitx de recorís historichs de la nostre terra, devinguts de actualitat desde la aparició de *Canigó*, que baixarem al Vernet, contemplant, una vegada mes, la frescor d'eixos boscos y 'ls llochs admirables d'aquelles altivoles serres.

JULES DELPONT.

Perpinyá.

LOS DOS CUNILLS

(Fábula premiada en lo Certámen de la Academia de la Juventud Católica de Barcelona celebrat en 27 d'Abril de 1890.)

A l'hort del Manco, molts anys enrera diu que hi tenian un cunillá del que sa filla, molt placentera, volgué cuidar-se per propia ma y 'ls duya fullas, brotons y grá.

Allí vivian... com á ca l'sogre; bon llum, bon ayre, ben tips, ben nets, mes... com l'enveja tot ho mal-logra, mentre' uns corrian molt satisfets lo roig s'estaba furgant parets.

Y gratant sempre cercant surtida per fi ab sas potas esbotzá un cau, dihent—«¡Malhaja qui en eixa vida »perque l'atipin vol viure esclau!... »¡Quin goig ser lliure...! ¡Manoy que 'm plau!...!»—

Lo sentí un frestech que pasturaba per 'lli á la vora sempre ab rezel y—«¿Ahont vas (va dirli) si 't cau la baba?... »Retorna á dintre roig de mal pel, »retorna á dintre qu' alló es un cel.

«Jo que us contemplo desde la serra
 »quan veig que os cuida ab tan amor,
 »¡qui pogués serhi (dich) ¡si aixó es guerra!...
 »¿Que 'n trech de serne del bosch senyor
 »si hasta las fullas m' inspiran por?...
 »Per ésser lliure... la tripa 't sobra,
 »te mancan camas y 't sobran anys:
 »¿Poguer ser lliure t' halaga?... ¡ay pobre!...
 »Si tu sabésses ab quins afany
 »lluytém á voltas per pó als parany!...» —
 —«Y á mí que 'm contas?... ¿qué se m' endona?...»

(va contestarli lo casulá)
 »Vull fer la vida de papallona
 »¿Veus?... no tinch alas; pero... ¿qué hi fa?...
 »tinch bonas potas... podré escapá.» —
 —«Donchs si tu 't quedas, vaig jo al teu puesto» —
 —«Corra!... qu' es l' hora del refató.» —
 —«Adéu, Tenorio.» — ¿Jo?... Ni 't contesto.» —
 —«Que no 't pentini cap cassadó.» —
 —«Y tú... que siguis ben bon minyó.» —
 Y desde dintre, lo lliure, á fora
 veyá fent brinco al casulá,
 mentres la noya perque era l' hora
 d' entrar la teca, lo vuit notá
 y ab rochs y fustas lo feu tapá.

Un cop la bretxa de rochs fou plena
 ni l' un ni l' altre tingué repós;
 fins qu' anyorantse morí de pena
 lo lliure, á dintre, mentre' orgullós
 lo roig, á fora, topá ab un gos.

Lo qual ve á dirnos qu' en eixa vida
 la enveja humana may tróva fré:
 Ilusions... glorias... tot es mentida:
 ¡Ditxós mil voltas lo cor seré
 que s' acontenta de lo que té!

RAMÓN SURINACH BAELE.

Á UNA

Al peu d' una tomba voltada de rosas
 t' he vist que ploravas cridant ab excés
 ta mare difunta, allá te sa fossa
 y amor com de mare no 'n trovas cap mes.

Ta pena es molt justa si en vritat es certa:
 puig se que tens trassa en l' art de fingi,
 y se que á la dona á qui deus l' existencia,
 molts cops l' hi servires d' indigne butxí.

Recorda una sola d' aquellas miradas
 qu' en ella fixares son rostre aterrant:
 recorda com d' ella pobreta 't mofavas
 com d' ella fugías sos plors oblidant.

No es hora, no es hora, que á llágrima viva
 deploris la pérdua de qui 't doná á llum:
 á fins á sa tomba pe'l temps ennegrida,
 no es hora que hi portis de flors lo perfúm.

En vida devías de cor venerarla
 y aromes portarli de nobles accions:

l' amor pur de filla que vares negarli,
 no 'l pots suplir are ab plors ni oracions.

Qui sap si á tes culpes la paga ja trovas
 lo goig de ser mare, prou vius desitjant
 mes passen 'ls dies, las hores, y 'ls mesos,
 y 'l Cel may escolta ton mot suplicant.

No anhelis tal cosa; lo dols nom de mare
 no pot fer conmour lo cor que tens vuyt:
 la llevar dolenta, no deu ser sembrada
 que ni en bona terra pot donar bon fruit.

DOLORS RIERA BATLLE.

ODA A LA PATRIA

Adéu-siau, turons; per sempre adéu-siau,
 oh serres desiguals qu'allí en la patria mia
 dels núvols y del cel de lluny vos distingia
 per lo repós etern, per lo color més blau.

Adéu, tu, vell Montseny, que des ton alt palau,
 com guarda vigilant cobert de boira y neu,
 guaies per un forat la tomba del Jueu,
 y al mitj del mar inmens la mallorquina nau.

Jo ton superbo front coneixia llavors,
 com coneix pugués lo front de mos parents;
 coneixia també lo só de tos torrents,
 com la veu de ma mare, ó de mos fills los plors.

Més arrancat després per fets perseguidors,
 ja no coneix ni sent, com en millors vegades:
 així d'arbre migrat á terres apartades
 son gust perden los fruyts, y son perfum les flors.

¿Qué val que m'haja tret una enganyosa sort
 á veure de més prop les torres de Castella,
 si'l cant dels trovadors no sent la mia orella,
 ni desperta en mon pit un generós recort?

En va á mon dolç país en ales jo'm trasport,
 y veig del Llobregat la platja serpentina,
 que, fora de cantar en llengua llemosina,
 no'm queda més plaher, no tinch altre conhort.

Plau-me encare parlar la llengua d'aquells savis
 que ompliren l'univers de llurs costums y lleys,
 la llengua d'aquells forts que acataren los reys,
 defengueren llurs drets, venjaren llurs agravis.

¡Muirá, muirá l'ingrat que al sonar en sos llavis
 per estranya regió, l'accent natiu, no plora,
 que al pensar en ses llars no 's consum ni s' anyora,
 ni cull del mur sagrat les lires dels seus avis!

En llemosí soná lo meu primer vagit
 quan del mugró matern la dolça llet bevia;
 en llemosí al Senyor pregava cada dia,
 y cántichs llemosins somiava cada nit.

Si quan me trobo sol, parl ab mon esperit,
 en llemosí li parl, que llengua altra no sent,
 y ma boca llavors no sab mentir ni ment,
 puix surten més rahons del centre de mon pit.

Ix, donchs, per expressar l'afecte més sagrat
que puga d'home en cor gravar la mà del cel,
oh llengua á mos sentits més dolça que la mel,
que'm tornes les virtuts de ma innocent edat.

Ix y crida pel món que may mon cor íngrat
cessará de cantar de mon patró la gloria;
y passia per ta veu, son nom y sa memoria,
als propis, als estranys, á la posteritat.

BONAVENTURA C. ARIBAU.

La dona catalana

T a que es noble á Barcino y gran comptesa
V Gerunda heroína y vencedora,
D e les planes d' Herda es segadora
O dels camps de Tarraco la pagesa.
N o pot res l' enemich quan ella resa,
V tropellan los furs quan ella plora,
O atalunya es lo cel que sempre anyora,
V Castella es la flor de la tristesa.
L reball y capital, ja teniu filla,
V rtistas y cors grans, teniu germana,
T l' industria y lo comers, teniu pubilla.
V dvocats de la dona ciutadana,
N o l' heu vist mes gran ni mes senzilla,
V prenéu de la dona catalana.

JAUME BOLOIX.

16 Març de 1899.

COSTUMS ANTIGUES

Verdaderes enramades á les donzelles

(Any 1422)

De ma historia d' Igualada, pròxima á publicar-se,
trach la següent nota referent á les costums del temps
vell.

La moneda falsa supose la existencia de moneda
verdadera. Axis lo que ara s' anomena *enramada*,
que consistex en guarnir la portalada de la casa
d' una donzella ab obgetes asquerosos y repug-
nants, en venjança d' algun desaire qu' algun fadri
ha rebut d' aquélla, no es més qu' una falsa enra-
mada; la qual supose qu' algun temps s' usaven en-
ramades verdaderes de flors ó rames en obsequi d'
una donzella fet per son aymador.

Un cas de verdadera enramada semble constar
en lo document següent:

Pere Balp texidor se presente á la cort dels bat-
lles d' Igualada á 25 de Maig de 1422, y diu als
batlles de la vila, qu' eran dos:

— «Honrats senyors. Jo ir stant en ma porta
vench lonrat Nanthoni Arlomba lochtinent de vos,
honrat senyer en Francesch Oller batle per lo Sen-
yor Rey en aquesta vila, é vehent lo dit Antoni Ar-
lomba dessús dit *una ramada que havien feta en la
mia porta era acoltellejada* (destroçada ab coltell),
dix á mi:

— «En Pere Balp, par queus haieu acoltellejada la
ramada.—

«E jo diguí:

— «Senyer, hoc (sí).—

«E ¿sabeu, dix lo dit Anthoni Arlomba, quin ha
fet?—

«E jo diguí que en Picoy Ventayols ho havie fet.

«E dihent aquestes paraules vench lo dit Picoy
Ventayols é dix:

— «Hoc, senyer, jou he fet, eu faré; car tantes
com nich fará aquell que les ha fetes, jo les acolte-
llejaré.—

«E jo responguí é diguí al dit Picoy Ventayols:

— «Jur vos que si altre vegada vos tornats acolte-
llejar la ramada que en ma porta será feta, que vos
hi porets venir, é per ventura nous en tornarets.—

«E lo dit Pericó Ventayols dix:

— «Si no men torn, durmen tau.—

«Per qué, honrats senyors, jo denunciand aques-
tes coses á vosaltres, me seus á vosaltres, que si lo dit
Picoy Ventayols me torne trencar ne acoltellejar
famada que en ma entrada ó porta sie feta, que li
raré aquell dan que poré: é de açó requir vos en no-
tari que men levets carta pública.»

Y efectivament lo notari de la cort dels batlles
n' hi llevá carta pública, qu' es la que acíbo de co-
piar del corresponent Manual, que 's guarda en l'
arxiu parroquial d' Igualada.

Facilment s' endevine que l' *acoltellejador* de la
enramada, ere 'l rival del autor de la enramada, y
qu' abdós tindrien pretensions á la filla den Pere
Balp. ¡Bella costum y malaguanyada!

JOAN SEGURA PBRE.

Sta. Coloma de Queralt 14 Març de 1899.

EN UN BATEIG

(A UNS PARES NOVELLS)

Volant, volant arreu,
un aucellet no veu
qu' es ran de terra;
ses ales hi han tocat
al fanch, s' han enganxat,
presoner queda.

Prou ha trobat un niu
que li dona caliu
y en ell s' ajoca
com aucellet xamós,
mes ¡ay, qu' encar, plorós,
lo cel anyora!

¡Cóm l' estarán buscant
sos companys y anyorant!
De nit y día
lo deuen contemplar
y á que hi torni pregar,
crida que crida!

Be prou que hi tornarà,
mes no sense lográ
la vostra joya,
calmant tot vostre anhel
y convertint en cel
la vida vostra.

Si 'l voleu reteni,
feu, donchs, qu' eix serafi
son cel no anyori;
feu qu' en lo vostre cor
de Deu lo sant amor
ell sempre hi trobi.

MANEL ROCAMORA.

CANSÓ DE LA VIDA

«¿Qui soch? Quant 'l purissim
alé del Deu Altíssim,
m' envià cap á las buydas
tenebras del espay:
'ls astres somrigueren;
'ls mons aparegueren
y se sentiren cántichs
d' amor, no sentits may.»

«Jo soch la llum del día;
del alba la alegría;
del riu el dol murmurí;
la esencia de la flor;
l' oreig de matinada;
la cinta virolada,
que cambia en alegría
dels núvols la foscó.»

«Jo al sol joyosa dono
lo seu aurífich trono,
y sa enlluhernadora
corona de foch viú.
Y desplegantme ufana
aprop de la fontana,
soch la anyorada y dolça
frescor del bosch ombriu.»

«Jo jugo en la ignocencia;
glateixo en la impotencia;
en la ilusió somio
y canto en los aucells.
Per mi 'ls espays brillejan;
y 'ls astres qu' hi espurnejan
sens mi rodolarian,
cayguént á capgirells.»

«Si un núvol aclapara
del geni la llum clara,
l' estrenyo ab los meus brassos
y torna á rellorir.
Si un cos cau á la llosa
yo soch allí, y gelosa
al ánima qu' es meva
m' afanyo á recullir.»

«La mort prou me fa guerra;
prou me combat, y s' erra
que la mentida gloria
li torno á pendre jo.
Quant á ma vora pasa,

trepitja en mi una brasa;
m' apaga una guspira,
pero ma flama, no.»

«Y cuant 'l mon ya fini,
lliurant del extermini
á mi, sa dolça filla,
dirá l' Omnipotent:
—En mon palau altíssim
lluheix, sol hermosísim;
fes d' ell ton trono espléndit
y regna eternament.—»

TRINITAT ALDRICH.

PRIMAVERAL

¡Gracies á Deu que s' en vá l' hivern!
¡Gracies á Deu!

Ja era hora que renasqués la vida y s' endiumen-
gés el mon; que als boyrosos celatges que fa tant
temps nos enrotllavan, se sucsehissin los dies de sol.

El baf del hivern extingint aucells y flors y fu-
lles, escampa per arreu la melangia restant nostres
energies que es un desconsol.

Per aixó es tan anyorada la missatge de l' ale-
gría, la benaurada primavera que 'ns brinda un
temps acurullat de delicies, vestint el paissatge ab
ufana, encatfantlo de flors que embalsaman 'l am-
bent, poblant al ensemps les arbredes d' enjogassats
aucells que no paran en tot el día de corejar l' him-
ne d' alegría que recrea á la criatura com alenada
de vida.

Los hiverns son les nits fosques y tenebroses de
nostra vida.

Sa feresa 'ns ompla de pahor y 'ns deixa sens
poder assaborir l' indiscutible poesia que l' acom-
panya.

Durant el regnat del hivern, la tristesa agombola
nostres cors á son plaher, y 'ns treu l' alegría que
'ls recorts podrian portarnos.

Per aixó al avehinarse l' estació florida, veyent
com s' allunya 'l temps de dol que se n' endú 'l llur
bagatge de notes tristes, llensa nostre cor el sospir:

¡Gracies á Deu que s' en vá l' hivern!

¡Gracies á Deu!

VALERI SERRA BOLDÚ.

Mars de 1899.

LO CAMPANAR

Dominant l' extensa plana
que d' un altre Edén germana
lo Panadés engalana
ab un riquíssim vinyá;

Com guayta altiu que vigila
lo tresor qu' allí s' apila,
de Vilafranca la vila
s' aixeca lo Campanar.

Geganti, ciplop, atleta
l' esglesia fentli esqueneta
desde terra en via dreta
va pujant ab tant anhel
Y sa fe n' es tant forsuda,
que fins un Angel l' ajuda
dalt sa testa punxaguda
per 'ribar mes prest al Cel.

Cada jorn á trench d' aubada
tan bon punt ab la rosada
va fonentse la voyrada,
Montserrat á véurel surt.
Y cercantne la dressera
del vell Arbós al darrera
la mar hi corre riallera
á enviarli un dols murmur.

Com nascut de llurs entranyes,
tot un rengle de montanyes,
murs ferrenys ja vells d' hassanyes
va escampant per l' horitzó
que sas grandesas decanta:
Ordal, Sant Pere Molanta,
Foix, Olérdola geganta
y Castellví y Avinyó.

Un esbart de pagesies
niu de joyas, de follies
com estuig de pedreríes
en sa falda 'l pla li escum
Y el carril ab sa feresa
humilment ses plantes besa
deixant á son pas extesa
tota una trena de fum.

Del passat dins de la runa
espargint tota la bruna
sis centuries una á una
de mil fets n' hi fan present.
Y ses llengues metallades
per l' espay giravoltades
van contantlos disbauxades
per la serra y 'l jayent.

Y esmenten ab la cridoria
aytals gestas que l' historia
per fern' páginas de gloria
li reserva lletres d' or.

Fent reviure dintre d' ella
com per art de maravella
aquella *Cartago vella*
de que avuy ni 's té recort.

Sa filla Olérdula, altiva,
tants cops lliure, tants captiva:
la torre Dela encar viva
dins la torre dels Carlans.

La patria Cartaginesa,
la Romana, l' Arabesa
y esplendent de grandesa
la de tots los Catalans.

Contan fets d' aquesta terra,
que lo cor encare aferra,
ja en la pau, ja en noble guerra
las quatre barras alsant,
Qu' omplenan tota la plana,
com recort que 'l temps no afana,
d' amor pel Princep de Viana
y d' odi pel Rey en Joan.

Odi intens pel que, enardides
lo pervindre, les cullides
y diners y honres y vides
en la lluyta hi van posar.
Y recordan del gran Pere
la fatal hora postrera
quant deixant aquí l' ossera
concirosas van brandar.

¡Quánts cops ay! giravoltaren
pe'ls que ardots, llur sanch donaren
á la Patria qu' estimaren
ab fe santa, ab ardiment!
¡Quánts cops per l' espay brunziren
y als malvats empetitiren
y de gloria s' enriquiren
al fer toch de somatent!

Avuy l' ánima serena
si bé de joya s' omplena
y plascent acull l' ofrena
quant l' *Assumpta* (1) fa son brés,
Dins del cor pura la tanca;
y la joya no li manca
si 'l cloquer de Vilafranca
toca á oblit y toca á rés.

Al remor de llurs brandades
com de l' ossari arrancades
lesombres mes venerades
talment sembla veure eixir.

Y les il·lusions s' ajocan
al pés dels recorts que evocan
y dintre l' ánima tocan
tot un passat fent sentir.

Apart ferm, superb, altívol,
alegroy y á cops planívol
lo nunci, 'l guayte l' ombrívol
de totas las afeccions.

Qu' es l' ánima vera, noble
feta de vidas d' un poble
qu' ab amor porta y redoble
dintre las generacions.

Si á romandrer m' esculleixo
á la vila d' allá 'hont neixo:
si al teu bras los ossos deixo
Campanar oh! Campanar.

Tú, que 'ls meus recorts engranas
y en lo cor soberá hi manas,
fes que brandin les campanes
quant me duguen al fossar.

JOAQUIM CLARAMUNT.

Vilafranca.

(1) Una de les campanes.

BARCAROLA ⁽¹⁾

La lluna al cel es blanca y pura,
No s' ou en la platja un sol crit,
Escolteu l' ona com murmura
Dins lo silenci de la nit.

Es l' hora de les amoretes,
Se sent l' aureta á suspirar,
Y tot gronxant-se, les barquetes
Llisen lleugeres sobre 'l mar.

Blanquejen encare unes veles,
Y lluny van perdent-se també;
Brillen dinz l' aygua les estéles,
Vives com en un cel seré.

Ab les ones escumejantes
L' oreig nos du suau frescor,
Aromes d' illes verdejantes,
Y 'l derrer cant del pescador.

JUSTÍ PÉPRATX.

Perpinyá.

(1) Del repertori de l' *Estudiantina Catalana*.

Pá de Sant Antoni

Un industrial, per
promesa que cum-
pleix. . . . 1'50 ptas.

LABOR DE POETA ⁽¹⁾

Laudate Dominum quoniam bonus est psalmus: D:o nostro sit jucunda decoraque laudatio.

(Ps. CXLVI, 1).

Germans: Entre les maravelles artístiques de que 's gloria l' Italia, hi ha una pintura, obra d' aquell geni harmóniós que 's pot anomenar el músich del dibuix, ahont està representada la celestial Patrona de la música. En mitj del quadro s' hi destaca, vestida noblement, la figura virginal de Cecília: té el braços

cayguts y com á desmayats sostenint un orga, el cap bellíssim alt, un poch inclinat á una banda, la mirada perdentse pe 'l cel vagorosa y serena: tota ella mostra el posat de qui escolta embegut una harmonia inefable. A sos peus s' hi veuen, tirats en terra, diversos instruments de música profana; mentres amunt, dins un clar de celistia, s' entreveu un chor d' angels cantant. A ma dreta se mostra pensatiu el gran Apóstol San Pau, com á representació del dogma, estrenyent els seus escrits inspirats y apoyantse demunt l' espasa del seu martiri. A l' altre costat la dolça figura de Maria Magdalena alça sobre 'l seu pit l' urna alabastrina dels aromes, com á símbol de l' efusiva devoció y pietat cristiana...

Aquest quadro, germans, se presenta are viu á la meua imaginació, en mitj de les harmonies sagrades ab que solemnisau avuy la festa de Santa Cecília. Dins aquest quadro veig condensat lo qu' are, vos he de dir. Ell m' ensenya que la música sagrada es cosa importantíssima dins la nostra religió. Ell me declara també que la música en veritat sagrada sols es aquella qui fa costat á les austeres ensenyances del dogma y promou les castes efusions de la pietat suavisima. Ell me mostra, per últim, en la figura de la Verge Màrtir l' harmonia trascendental qu' ha de realisar pràcticament tota vida cristiana.

Reculliguem are aquestes consideracions que nos ofereix avuy Santa Cecília matexa, la qual, sorpresa de les seves mes volgudes harmonies, pareix repetir á n' aquest poble les paraules de David escullides per tema: «Alabau al Senyor, perque cosa bona es el cántich; que sia grata y decorosa l' alabança del nostre Deu.»—Però abans d' entrar dins les consideracions indicades, implorem l' aussili del cel, per medi d' aquella Verge y Mare inspiradora, mes pura y suau que la suprema melodia dels ángels.—*¡Ave, Maria!*

¿Qué es la música, cristians? — Es l' art bella d' expressar per medi de sons melódichs y harmoniosos les afeccions del ánima, de donar sortida á les profundes fonts del sentiment, afegint mes força á l' expressió de la paraula, ó arribant á dir lo que no té cabuda dins les formes estretes del llenguatge humá. Per tant, lo íntim, lo intens, lo misteriós, lo inefable, lo sobrenatural, lo infinit, tenen en la música el medi d' expressió mes apropiat y ne son los principis fontals inestroncables.—Are be: ¿qu' es la religió? Es la llaçada íntima y misteriosa de lo natural ab lo sobrenatural, es lo mes fondo del cor y lo mes alt de l' aspiració humana, es la regió del misteri incomprendible, es la comunicació ab lo Infinit.—Ab axó podem veure, germans, que religió y música son coses qui se corresponen y s' agermanan admirablement. Tant es axí, que hontsevulla s' axeca un altar y s' ofereix un culte, s' hi troba també un himne ó cántich correlatiu. Fins y tot la tribu selvatge, oferint sacrificis espantosos al idol monstruós qu' adora, exhala en notes mes ó manco rudes la seva adoració. Han pogut desgraciadament les races humanes perdre el camí per falses y sacrílegues religions; però may han pogut separar l' idea del culte de la música ó cántich

(1) Sermó predicat á la festa que la Capella de Manacor dedica á la seva Patrona Santa Cecília, per D. Miquel Costa, Prevere.

sagrat. ¡Oh! y l'única religió vertadera, la qui dona el culte degut á l'únic Deu eternal ¿quin us no ha fet de la música en les seves sagrades cerimonies? Quant Israel va constituirse en poble de Deu, sortint de l'esclavitud, brolla ja el cántich sagrat demunt la destroça de Faraó, desde la salvada ribera del Mar Roig. Desde la promulgació de la Lley acompanyan sempre l'Arca de Jehová els cántichs de sacerdots y levites; y quant per fi s'estableix el Tabernacle dins la santa Jerusalem, llavors el victoriós David, el Rey salmista, compón els seus cántichs maravellosos, organisa els cantors y reglamenta la música sagrada ab tant d'esment com governa el seu poble. ¿Qui dirá la majestat d'aquella música religiosa-nacional en qu'alternaven chors de milenars de veus, representant el clamor de tota aspiració humana dins l'únic temple de la terra consagrat á les hores al Deu viu? *Te decet hymnus, Deus, in Sion...* Quant l'antiga Lley figurativa cedeix el lloch á la Lley de gracia, continúa el cántich unit á les funcions mes santificadores. En la nit de la Cena, en aquella nit de les expansions supremes del Cor de Jesús, després d'instituir l'inefable Sagrament de l'Eucaristia, Jesús mateix entona l'himne sagrat: *et hymno dicto, exierunt in montem Olivarum*. En mitx de les terribles lluytes de la persecució, entre les austeritats dels feels primitius, San Pau los exhorta á la música: *Implemini Spiritu Sancto, loquentes vobismetipsos in psalmis, et hymnis, et canticis spiritualibus, cantantes et psallentes in cordibus vestris Deo*.—Els meteixos Sants Pares, ab tota la gravetat augusta qu'ls es propia, no se desdenyaren de promoure y perfeccionar la música sagrada com un objecte digne del major esment; y els noms de Sant Ambrós y de Sant Gregori servexen encare per denotar les tonades decant eclesiástich.—Tan unida va la música sacra ab la pietat, que les epoques de mes fervor dins l'història del Catolicisme resulten les epoques productores de millor música sagrada. Axí el sigle XIII es el temps de les admirables *seqüencies* y el sigle XVI es l'edat de les maravilloses composicions *polifòniques*, axó e, de la música soberanament religiosa.

Si tanta d'importancia te la música dins el culte religiós, com acabam de veure, també importa y es precis que la música del temple sia realment religiosa, distinta de la profana.—Tot l'univers s'ha dit qu'és un temple, ahont totes les veus de la creació componen un himne colossal de g'oria al Altíssim. Gran veritat es aquesta, ja proclamada pe 'l Salmista: *Caeli enarrant gloriam Dei...* Moviments d'estrelles, sols y mons en les òrbites cadencioses del espay, vibracions de la llum, veus de les ones y dels vents, bramuls de monstres y abismes, retró de la tempestat, remoreig del bosch, cantar d'aucells, sons de tot lo que viu per planures y montanyes... axó son notes qu'en riquíssima varietat s'harmonisan per produir el concert universal de glorificació á Deu, que percep la criatura humana. Per axó el Profeta, recorrent els ordes de les criatures, á totes les invita per cantar les divines alabances: *Benedicite omnia opera Domini Domino: laudate et superexaltate eum in sæcula*.—Mes, encare que tot l'univers sia un

temple, aquest mon invadit per 'l peccat, profanat per la culpa, constituit en terra de tentació, fa necessaris uns llochs especials á dins ell, ahont l'esperit se trobi allunyat de tota cosa profana, ahont el culte de Deu tot ho absorbesca y consagri: tals son els temples propiament dits.—Are be: per la mateixa raó que hi ha d'haver temples sagrats, hi ha d'haver música propia dels temples, música sagrada. *¡Procul este, profani!*... ¡Lluny d'aquí els efectes teatrals, les arietes apassionades d'un sentimentalisme mundanal y malaltís, enfora d'aquí tot lo que respira vanidat seductora!... Aquí les veritats austeres, les llàgrimes sanitoses de la contrició, les santes exaltacions de la pregaria, les pures tendreses de la caritat divina... Ja compreneu, germans, com ha d'esser la vertadera música sagrada. Ha d'esser com la figura de Santa Cecilia, segons la representa el gran pintor d'Urbino, entre mitx de Sant Pau y de Santa Magdalena, ab los instruments profans cayguts en terra, ab tota l'atenció suspesa dins l'harmonia del cel... ¡Oh! si: la música propia del temple cristià es aquella qui fa costat á les series ensenyances del dogma, qu'acompanya y promou les efusions de la pietat benehida. Tal es la música del cant gregorià qui s'acompanya ab les harmonies del orga, aqueix instrument ahont sembla reviuire l'inspiració dels profetes. Tal es la música polifònica d'un Victoria, d'un Palestrina, ahont les notes semblan ungides ab los perfums del Evangelí, ab les llàgrimes de Maria y la sanch generosa dels Màrtirs.

MIQUEL COSTA Y LLOVERA, *Pre.*

Mallorca.

(Acabará).

GAZETILLES

Hem rebut unes delicadíssimes coples que nostre gran poeta Mossen Jacinto Verdagner ha escrit ab el títol «La Doctrina» pera la societat catequística d'aquest Seminari.

S' exornan ab acertada música de don Joaquim Rial que acaban de fer mes dolces aquelles paraules que Mossén Cinto posa en boca del Diví Mestre:

«Qui seguirá mos passos
será sempre feliç
jo 'l pujaré en mos brassos
de terra al paradís.»

Agrahim l'envió.

La relativa extensió d'alguns dels treballs d'aquest número y l'haver arribat tart á nostres mans altres, ens priva de poderhi enquibir els que 'ns creyan.

Son entre altres els notabilíssims que tenim en cartera de Mossén Salvador Bové, Claudi Planas y

Font, Agustí Pujol y Safont, Pre., y altres de quin mèrit no som nosaltres els mes a propòsit pera parlarne, y que podrán jutjar nostres llegidors mateix en el present y successius números.

No s' ofenguin aquells de nostres afavoridors que no vegin publicats sos treballs, puig serà degut á que no han acertat á interpretar l' esperit catòlich-regionalista que demanabam al sol·licitar llurs composicions.

Als que *motu proprio* tingan á bé enviarnos ses produccions, els contestarém nostre parer desde la secció de *Correspondencia literaria* ab l' intel·ligencia, de que no hi haurán prejudicis y 's jutjará 'l treball solzament per son mèrit, y atenent en lo possible als antecedents literaris de sos autors.

Com nostres llegidors podrán anar veyent, tindrém un moderat respecte ab l' ortografia dels originals que se 'ns envihin.

Sens molestar á ningú, procurarém ajustarla á unes regles rahonades, que per mes que fassin un mosaic de nostra revista, farém de modo que resulti de bon gust y no llampant.

Avans d' apareixer nostra revista, hem rebut ja la visita del apreciable *Correo Josefino* de Tortosa.

Doblement agraïm l' atenció é hi deixém establert el cambi.

Demá en lo Teatro Lírich, l' *Orfeo Catalá* donará un concert de música religiosa, executant notabilíssimas pessas clàssicas de las escuelas francesa, italiana, flamenca y espanyola.

Promet ser un aconeteixement musical com tots los que dona tan benemèrita institució, que no en vá se n' emportá bons y abundants premis á Nice, com no podia ser d' altre modo, tinguent per director á mestre tan intel·ligent com En Lluís Millet, que no 's cansa may d' ensajar á fi de presentar una labor afiligranada y que ningú negará que ho logra á les mil maravelles.

Diumenge prop passat, pera celebrar l' inauguració de l' Imprempta Antoniana, se repartiren 240 pans de tres lliures als pobres.

No será aques'a la darrera vegada, Deu volent, y un altre día ja explicarém als nostres lectors quina relació té lo *Pa de Sant Antoni* ab les nostres obres; que de segur ja están ab curiositat de saberho, al veurer que l' únich grabat que hi ha en nostra Revista es el del gloriós Sant que acompanya á lo llista oberta pera 'l pá dels pobres.

Per no tenir enllestida la capsalera que deuria ostentar nostra revista, interinament oferim aquesta que canviarém quant ens siga possible per una d' artística que contindrà una reproducció de «La Creu de Matagalls» dessots la qual hem surtit á reivindicar los drets de la Relligió y de la Patria.

Próximament publicarém lo convocatoria pera premiar lo poema que mellor canti les glories de Snt. Antoni de Padua.

Ja farem públiques lo mes aviat posible les condicions á que s' haurán de subjectar els que hi vulguin pendrer part.

PASSATEMPS

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1 2 3 4 5	Capital catalana
4 5 1 5	Eyna de pagés
1 2 3	Lo rey la fá
5 1	Condiment
4	Consonant

J. PORTA.

GEROGLÍFICH

S O T

ABRIL OCTUBRE

D L 1897

SON XII

TOMÁS ROIG.

CONVERSA

- Hola Pahué.
- Hola.
- Escolta.
- Tú dirás.
- Me precisa que si ho sabs m' indiquis una casa ahont venguin the, verdader Congo.
- ¿Verdader?
- Sí.
- ¡Si qu' es estrany!.... Espera....
- 'N sabs alguna ó no?
- Francament....
- Qui sab si la senyora Marieta m' ho diria.
- No ho crech.
- ¿Qui m' ho deuria poguer dir?
- ¿Sabs qui podria dirt'ho.
- ¿Qui? digas depressa.
- La que tots dos hem dit.

R. C.

IMPREMTA ANTONIANA

Carrer de Gerona, 76

+++++ BARCELONA +++++

Aquesta casa, única en sa classe, fundada ab l'únich y exclusiu objecte de reglamentar en sos tallers lo trevall cristiá, ofereix sos serveys al públich, ab la seguretat de que pot competir en tots conceptes ab els demés establiments d' esta industria.

No s' admet cap trevall contrari á la Fe ó Moral catòliques.

LA CREU DEL MONTSENY

Setmanari catòlich-regionalista

DIRECCIÓ Y ADMINISTRACIÓ: *Imprempta Antoniana.* — GERONA, 76.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Un any, directament	5 pessetes.
Per corresponsal	6 "
Un semestre.	3 "
Extranger y Ultramar.	Preus dobles.

NÚMERO SOLT: 10 CÉNTIMS